

pleje at fiske i Limfjord med... Pulkvaad og Krogned, alle Menige udi Jylland til stor Skade og Forfang", saa bydes, „at Ingen, ihvo han helst er eller være kan, herefter maa eller skal fiske eller fiske lade med... Pulkvaad eller Krogned paa Agersborgs Grunde: udi Agerfundet, Sebbesfundet, ved Hals eller Egnse (Egense), Snekkedybet eller nogensteds deromkring nedenfor fornævnte Sunde, fornævnte Vor Almue til Skade og Forfang. Skal og Ingen slaa med Pulkvaad nogle Steder udi Limfjord". Aligemaade forbydes at have saa smaa Masker i Fiskegarnene, at de tage dermed smaa Sild... „under Vor kongelige Havn og Brede." Det befales sluttelig „Vore Mænd og Naad og Embedsmænd paa Nalborg" at tage Vare paa, at det ubrødelig holdes, idet Fuldmagt gives dem, deres Tjenere og alle Andre, at hvis Nogen findes at handle herimod, da skulle de „tage eller tage lade saadanne Russer, og besynderlig Pulkvaad fra dem... og lade dem, dermed fare, komme i Kette med Os". Der skal da rettes, „som bør at rettes over dem, Vore Breve og Bud ej holde ville."

Denne mærkelige Forordning danner vistnok Grundlaget for al senere Lovgivning for Limfjordsfiskeriet, idet vi her allerede finde Forbud mod Brugen af vise Fiskeredsskaber enten i hele Fjorden eller paa bestemte Steder, der for saa vidt kunne kaldes „laafede", samt en Antydning af Bestemmelser for Maskestørrelsen i Garnene, der er Forløber for de senere For skrifter om Skjelde. Det synes, som om Loven ved „Limfjorden" kun har forstaaet den Del af Fjorden, der ligger ovenfor, d. e. Vest for Agersborg, men ikke dertil har henregnet de smalle, særlig nævnte Sunde, der danne Indløbet. I disse sidste ere flere Regskaber forbudte, vistnok nærmest af Hensyn til Sejlsadsen, men Brugen af Pulkvaad er forbudt paa den hele Strækning saavel i den egentlige Fjord som i Indløbet til samme, og dette Forbud kan altsaa alene være begrundet i Hensynet til selve Fiskeriets Tav. Christiern den Andens Lov blev maasse allerede sat ud af Kraft ved Frederik I.'s Haandfæstning af 3. August 1523, hvor det hedder i

Art. 69... „Desligest skal ogsaa Limfjord blive et frit Fiskevand med alle haande Fiskeri, som det haver været udi Vor hjære Faders og Broders Tid."

Men Forbudet mod Pulkvaad gjentages paany aldeles ubetinget i Christian III.'s Ddenfeste Reces af 24. Juni 1539, Art. 9. „Og efterdi at Vi endnu forfare, hvorledes at Mange fordrifte sig til at bruge Pulkvaad og dermed fordrive og forjage Fiske ne", da paabydes, „at Ingen herefter skal bruge eller holde nogen saadan Pulkvaad."

Dette Forbud indskræpes paany ved Christian III.'s Skikkelse af 14. Februar 1546: „Sammeledes skulle alle Pulkvaader udi Limfjorden være aflagte efter denne Dag."

Der bestod altsaa fremdeles et legalt Forbud mod Pulkvaad i hele Limfjorden; — om det faktisk er blevet overholdt, er et andet Spørgsmaal. Det varede imidlertid ikke længere end til det paafølgende Aar, før Viseren begyndte at dreje mod den anden Side, idet samme Konges Rjebenhavnske Reces af 6. Decbr. 1547, Art. 21 foreskriver: „Item skal man og maa bruge Pulkvaad udi Limfjorden imellem St. Hansdag og St. Bartholomæi Dag og ej andre Tider om Aaret, for eller siden".

Motiverne til dette Omslag i Stemningen ere ikke anførte i Recesen; Fiskerne have imidlertid formodentlig, da de havde faaet en Finger, taget den hele Haand; thi nogle og tyve Aar efter udkom

Alabent Brev af 29. Oktober 1570, der fortjener at læses in extenso, og hvori „Vi Frederik II... gjøre Alle vitterligt, at efterdi mangfoldige Klager komme for Os... over den store og urimelige Skade, den menige Mand udi Vort Land Nørrejylland haver paa deres Fiskeri af Pulkvaad... , saa at den Sild, Helt, Gjedder... forjages, og Fiskeriet derover med Tiden bliver øde... da paa det saadan menige Mands Skade og Vore Landes Fordærvelse maa forekommes... , have Vi besluttet... , at efter denne Dag skal aldeles ingen Pulkvaad bruges nogen Tid om Aaret udi Limfjorden, eller nogen andensteds enten før St. Hansdag eller efter." Dvertræderen skulde straffes „som en Tyv uden al Naade".

Dette Tilbagefald til den gamle Bestemmelse bestod dog kun en kort Tid.

I Frederik II's Kallundborgske Reces af 21. Novbr. 1576 hedder det nemlig i Art. 14... „og Vi ligevel forfare, at samme Pulkvaad paa nogle synderlige Tider om Aaret kunne bruges uden synderlig Skade, fattige Folk dog til mærkelig Hjælp og Bistand, da have Vi... efter Vore Undersaatters Bøn og Begjæring undt og tilladt, at de Vore Undersaatter, som bo ved Limfjorden, maa aarligen fra St. Hansdag Midsommer og til Bartholomæi Dag bruge Fiskeri med Pulkvaad og ikke før eller efter den Tid."

Heraf fremgaar, at man dog ikke ganske kunde frakjende Pulkvaaddene Skadelighed endog i den indskrænkede Brugstid, og derhos, at deres Brug maatte antages ubetinget forbudt i det øvrige Land udenfor Limfjorden. Tyosstraffen vedblev.

Saaledes stode Sagerne legalt i meget nær et Aarhundrede, men det er ikke rimeligt,